

ISSN 2309-9763

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Педагогічна освіта: теорія і практика

Збірник наукових праць

Випуск 20 (1-2016)

Частина 2

м. Кам'янець-Подільський
2016

Рецензенти:

Коссаковський Едвард, доктор, професор, Краківська академія мистецтв ім. Яна Матейка, м. Краків, Польща; **Рокачук В.В.**, кандидат мистецтвознавства, старший науковий співробітник, Інститут культурної спадщини АН Молдови, м. Кишинів, Молдова; **Тарасенко Г.С.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький педагогічний університет імені М. Коцюбинського, м. Вінниця, Україна; **Чепіль М.М.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Дрогобицький педагогічний університет імені І. Франка, м. Дрогобич, Україна.

*Рекомендовано до друку рішеннями вчених рад Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 5 від 25.04.2016 р.),*

*Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка
(протокол № 3 від 31.03.2016 р.).*

Міжнародна редакційна колегія:

О.М. Топузов, директор Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор; **Л.Д. Березівська**, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського НАПН України, доктор педагогічних наук, професор; **М.В. Головка**, заступник директора з наукової роботи Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент; **М.С. Вашуленко**, дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор; **Н.П. Дічек**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу історії педагогіки Інституту педагогіки НАПН України; **Т.М. Засекіна**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту педагогіки НАПН України; **Уршуля Груца-Мьонсік**, доктор гуманітарних наук, Жешівський університет, м. Жешів, Польща; **Л.М. Калініна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України; **В.М. Лабунець**, доктор педагогічних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (головний редактор); **Н.В. Гудима**, кандидат філологічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (відповідальний секретар); **Януш Мьонсо**, доктор габілітований, професор надзвичайний, Жешівський університет, м. Жешів, Польща; **М.А. Печенюк**, кандидат педагогічних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; **Л.М. Воєвідко**, кандидат педагогічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; **Н.В. Мелексєцева**, кандидат філологічних наук, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (мовний редактор); **І.О. Кучинська**, доктор педагогічних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; **Н.В. Бахмат**, кандидат педагогічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

Міжнародна наукова рада:

О.Д. Баженова, доктор мистецтвознавства, професор, Білоруський державний університет, м. Мінськ, Білорусь; **Земба Беата Анна**, доктор гуманітарних наук, Інститут педагогіки Жешівського університету, м. Жешів, Польща; **Марек Палюх**, професор надзвичайний, доктор габілітований гуманітарних наук, завідувач кафедри соціальної педагогіки, Інститут педагогіки Жешівського університету, м. Жешів, Польща; **І.М. Конет**, доктор фізико-математичних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; **О.І. Локишина**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України; **О.О. Онаць**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник лабораторії управління освітніми закладами Інституту педагогіки НАПН України; **О.М. Онаць**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України; **Пйотр Яргуш**, професор, Директор Інституту малярства і художнього виховання, Педагогічний університет імені Комісії національної освіти, м. Краків, Польща; **О.І. Пометун**, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України. **Н.О. Урсу**, доктор мистецтвознавства, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.М.]. – Вип.20 (1-2016). – Ч.2. – Кам'янець-Подільський, 2016. – 472 с.

У збірнику наукових праць висвітлюються найбільш актуальні проблеми сучасної педагогіки та методик у галузі вищої освіти, старшої, основної, початкової школи та дошкільця. Представлено широкий спектр наукових розробок українських і закордонних дослідників.

Збірник наукових праць адресовано науковцям, педагогам, докторантам і аспірантам, студентам, усім тим, хто цікавиться сучасним станом розвитку педагогічної науки.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 15071-3643Р» Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика» 24.04.2009 р.

Збірник внесено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних наук (Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.12.2015 р. №1328).

За достовірність фактів, назв, дат, посилань та літературних джерел тощо відповідальність несуть автори.

Редколегія та видавництво не завжди поділяють їхні погляди.

УДК: 378.637.036:78.07

Наталія Васильєва
Nataliya Vasylieva

ПРИНЦИПИ ВИХОВАННЯ МУЗИЧНО-АКАДЕМІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ ОБДАРОВАНИХ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

PRINCIPLES OF FOSTERING MUSIC-ACADEMIC CREATIVITY OF GIFTED STUDENTS STUDYING AT TEACHER TRAINING UNIVERSITIES

У статті розкрито зміст та характеристика понять «музично-академічна творчість», «принципи виховання» та «принципи виховання музично-академічної творчості», а також визначено основні принципи виховання музично-академічної творчості обдарованих студентів педагогічних університетів.

Ключові слова: *принципи виховання, музично-академічна творчість, принципи виховання музично-академічної творчості, обдаровані студенти, спеціальні музичні навички.*

Сучасний стан багатьох сфер життя в Україні потребує відповідних змін. Не винятком стала й система освіти. Необхідність країни у творчих, обдарованих, самодостатніх людях змушує науковців та педагогів переглянути свої погляди щодо особливостей виховання молоді. Значної гостроти це питання набуває щодо виховання майбутніх учителів, які після закінчення навчання візьмуть на себе відповідальність за розвиток та формування майбутнього покоління.

Питання особливостей виховання молоді тривалий час залишається предметом обговорення багатьох сучасних учених. Так, проблему розвитку та формування творчої особистості дитини вивчають В.В. Рибалка, С.О. Сисоєва, В.О. Моляко, О.Л. Феоктистова та ін. [13; 6; 9; 16]. Вихованню та розвитку творчо обдарованих студентів присвячені роботи І.М. Періг, Г.В. Голубової, Т.А. Нечаєвої, О.Н. Черноморової, Р.В. Сопівник, А.Є. Антонової, Н.Ю. Сердюк, М.Г. Шемуди, М.М. Фіцули та ін. [11; 4; 10; 15; 1; 14; 17]. Формування творчої активності майбутнього вчителя музики (дидактичний аспект) розглядають у своїх дослідженнях Т.П. Брова, В.В. Луценко та ін. [2; 8].

Проблема особливостей роботи з обдарованими студентами тривалий час цікавила педагогів і вчених та залишається актуальною на сьогоднішній день. Свідченням цього є наявність чисельних наукових розробок, серед яких результати роботи дослідників Т.А. Нечаєвої та О.Н. Черноморової. Науковці стверджують, що до обдарованих студентів можна віднести: 1) осіб, які проявили високий рівень розвитку в інших навчальних закладах (тобто випускники спеціальних класів, медалісти, переможці різних змагань тощо); 2) молодь із високими інтелектуальними здібностями (часто визначається легкістю та швидкістю виконання навчальних завдань); 3) студентів, які найбільше проявляють активність під час навчальних занять (задають глибокі та цікаві питання, діляться власним досвідом та думками із обговорюваної теми, помічають нерозв'язані проблеми); 4) вихованців, які рано почали брати участь у дослідженнях та додаткових навчальних заняттях, поставили перед собою високі цілі, активно займаються суспільною роботою тощо. Обдарованість має свої вроджені, генетичні передумови, які проявляються не відразу та неповністю. На виявлення цих передумов впливає низка чинників: вік особистості, соціальне середовище, особливості організації навчально-виховного процесу. Т.А. Нечаєва та О.Н. Черноморова вважають, що обдарованість виявляється, насамперед, у високому рівні засвоєння знань, творчих виявах та незвичайних досягненнях у будь-яких видах діяльності [10, с. 3-4]. Окрім позитивних якостей, дослідники також виокремлюють низку емоційно-особистісних проблем обдарованих студентів: труднощі у спілкуванні з оточуючими, негативне ставлення до навчання, невпевненість у собі,

критичне ставлення до власних досягнень та відчуття незадоволеності, емоційна нестійкість, схильність до депресії, зацікавленість складними та глобальними проблемами, асоціальні форми поведінки, блокування творчої активності на фоні негативних емоційних переживань. Необхідно пам'ятати, що серйозні емоційно-особистісні проблеми часто трапляються не лише у «складних», але й у «зразкових» та «досить благополучних» обдарованих студентів [10, с. 5-6]. Т.А. Нечаєва та О.Н. Черноморова приходять до висновку, що існує необхідність викладачам ВНЗ уважно вивчати особистісні якості студентів та, використовуючи індивідуальний підхід, допомагати вихованцям виявити та розвинути свою обдарованість [10, с. 9].

Деякі роботи сучасних дослідників присвячені аналізу умов підготовки обдарованої молоді. Так, Н.Ю. Сердюк та М.Г. Шемуда, вивчаючи психолого-педагогічні особливості організації навчально-виховної роботи студентів, визначають умови їх підготовки: 1) використання різних методів та форм позааудиторної роботи; 2) упровадження нетрадиційних форм роботи; 3) концентрація уваги на організації педагогічної практики майбутнього вчителя; 4) реалізація нових педагогічних технологій; 5) участь студентів українських вищих навчальних закладів у спільних програмах і проектах Європейського Союзу, які передбачають обмін студентами між європейськими університетами. Дослідники впевнені, що дотримання відповідних психолого-педагогічних умов сприятиме ефективній підготовці обдарованої молоді до педагогічної діяльності [14, с. 131-133].

Отже, досвід сучасних педагогів свідчить про те, що організація творчого процесу обдарованих студентів потребує спеціальних умов та врахування особистісних рис вихованців (їх сильних та слабких сторін). Проте для ефективної організації виховання музично-академічної творчості обдарованих студентів педагогічних університетів необхідно також знати та використовувати певні виховні принципи.

Аналіз наукових джерел відповідного тематичного спрямування свідчить про наявність інформації такого змісту: організація навчання обдарованих студентів, форми та методи навчання обдарованих студентів, принципи та стратегії навчання, теоретико-методологічні засади навчання обдарованих студентів у педагогічних університетах тощо. Як бачимо, питання принципів виховання музично-академічної творчості обдарованих студентів педагогічних ВНЗ на сьогоднішній день залишається не досліджена. Тому мета нашої статті – розкрити сутність понять «музично-академічна творчість», «принципи виховання» та «принципи виховання музично-академічної творчості», з'ясувати основні класифікації принципів виховання студентів та визначити основні принципи виховання музично-академічної творчості обдарованих студентів педагогічних університетів.

Обговорення вищезазначеного питання необхідно почати, насамперед, зі з'ясування сутності основних понять. Поняття «музично-академічна творчість» у психолого-педагогічній літературі не трапляється, проте воно є базовим у нашому дослідженні. Тому було сформульоване власне визначення цього поняття. Під музично-академічною творчістю розуміємо діяльність людини у галузі музичного мистецтва, що пов'язана із навчально-виховним процесом, спрямована на написання нових музичних творів, а також на нову інтерпретацію раніше створених музичних образів [3, с. 20]. У навчально-виховному процесі обдарований студент проявляє свої сильні та слабкі місця, які необхідно враховувати під час його діяльності. Серед особливостей музично обдарованих людей – постійна потреба у творчості. Ураховуючи цей факт, виховання музично-академічної творчості майбутніх педагогів (із позиції викладача) може зводитися, на наш погляд, до дотримання основних принципів виховання, створення умов для творчої діяльності, мотивування студентів та спрямування їх дій. Поняття «принципи виховання» не має чітко встановленого трактування. Так, М.М. Фіцула розглядає принципи виховання як керівні положення, що відображають загальні закономірності виховного процесу та визначають вимоги до методів і змісту організації виховання [17]. Дослідник А.І. Кузьмінський принципом виховання вважає основу, вихідне положення, що становить фундамент змісту, форм, методів, прийомів та засобів виховання [5]. На основі аналізу вищезазначених визначень ми прийшли до висновку, що принципами виховання доцільно називати основу, керівні положення, які відображають загальні закономірності виховного процесу та визначають вимоги до змісту, форм, методів, прийомів та засобів виховання. Саме такого форму-

лювання цього поняття будемо дотримуватись у нашому подальшому дослідженні. Єдиної загально визнаної класифікації принципів виховання на сьогоднішній день не існує. Так, дослідники Н.Ю. Сердюк та М.Г. Шемуда фіксують свою увагу на принципах підготовки обдарованих студентів до педагогічної діяльності у контексті Болонського процесу: принцип діагностики; принцип співробітництва, толерантності та оптимізму; принцип оптимальності; принцип реалізації обдарованою молоддю творчих можливостей; принцип системності та інтегративності; принцип індивідуалізації та інтеграції; принцип креативності; принцип варіативності; принцип новизни; принцип прогностичності та принцип професійної доцільності [14, с. 132]. А.І. Кузьмінський виокремлює такі принципи виховання: принцип народності, демократичності, природовідповідності, гуманізації, неперервності, індивідуалізації та диференціації, єдності виховання і життєдіяльності, етнізації, послідовності та систематичності, культуровідповідності [5]. Отже, кожен науковець на основі власного досвіду складає свою класифікацію принципів виховання. Проте жодної класифікації принципів музичного виховання та принципів виховання музично-академічної творчості обдарованих студентів педагогічних університетів у наукових джерелах нам не траплялося. На основі змісту понять «музично-академічна творчість» та «принципи виховання» (у нашому трактуванні) сформулюємо визначення поняття «принципи виховання музично-академічної творчості». Під принципами виховання музично-академічної творчості розуміємо основу, керівні положення, які відображають загальні закономірності виховного процесу та визначають вимоги до організації діяльності людини в галузі музичного мистецтва, що пов'язана із навчально-виховним процесом, спрямована на написання нових музичних творів, а також на нову інтерпретацію раніше створених музичних образів. Це поняття розглядається із врахуванням музичної обдарованості студентів педагогічних університетів. Отже, для класифікації принципів виховання музично-академічної творчості обдарованих студентів педагогічних ВНЗ необхідно брати до уваги такі фактори: наявність у вихованців специфічних особистісних рис музично обдарованої людини (мотиваційно-творча активність та спрямованість, наявність потреби у високій оцінці власної діяльності, наявність творчих здібностей, самокерованість особистості, комунікативність тощо) [12, с. 133], якостей творчого вчителя (високий рівень педагогічної креативності; високий рівень володіння навчальним предметом, високий рівень компетентності, володіння педагогічною технікою тощо) [6, с. 40; 7] та спеціальних музичних навичок (управління уявою, здатність до імпровізації, гра в ансамблі, читання з аркуша, оволодіння прийомами композиції тощо) [18, с. 513], а також дотримання деяких принципів виховання за Н.Ю. Сердюк, М.Г. Шемудою та А.І. Кузьмінським [14, с.132; 5]. На основі вищезазначеної інформації визначаємо такі основні принципи виховання музично-академічної творчості обдарованих студентів педагогічних університетів: 1) принцип діагностики (виявлення музичної обдарованості студентів, врахування та реалізація їх творчого потенціалу під час навчально-виховного процесу) [14, с. 132]; 2) принцип природовідповідності (розкриття особистості кожного студента відповідно до його природних задатків) [5]; 3) принцип креативності (відповідність змісту виховання формуванню та розвитку творчої особистості) [14, с. 132]; 4) принцип варіативності та новизни (постійне урізноманітнення та оновлення змісту, форм і методів виховання) [14, с. 132]; 5) принцип професійної компетентності (формування у музично обдарованих студентів професійно важливих якостей творчої особистості педагога); 6) принцип гуманізації (гуманне та терпиме ставлення до кожної творчої музично обдарованої особистості; визнання їх права на свободу, соціальний захист, самореалізацію та розвиток здібностей; виховання у молоді почуттів гуманізму та терпимості до інших) [5]; 7) принцип індивідуалізації та диференціації (врахування індивідуальних особливостей соціального, психічного та фізичного розвитку музично обдарованих особистостей майбутніх педагогів; на основі індивідуальних особливостей студентів створення групових та індивідуальних програм розвитку) [5]; 8) принцип послідовності та систематичності (організація систематичної та послідовної виховної роботи музично обдарованої молоді, створення оптимальних умов для вияву їх самостійності) [5]; 9) принцип мотивування творчої діяльності (створення системи мотивів безперервної творчої діяльності обдарованих студентів); 10) принцип урахування особливостей різних видів музичної діяльності (виховання студентів здійснювати беручи

до уваги особливості організації таких видів музичної діяльності, як виконавська, слухацька, композиторська, музична режисура, диригентська та організаторська); 11) принцип спрямованості музично-академічної творчості (спрямування діяльності вихованців на організацію ефективної музично-академічної творчості); 12) принцип оптимальності умов (створення сприятливого середовища у навчально-виховному процесі для здійснення музично-академічної творчості). Зауважимо, що в основі принципу професійної компетентності лежить принцип професійної доцільності за Н.Ю. Сердюк та М.Г. Шемудою [14, с. 133], проте у нашому трактуванні. Принципи мотивування творчої діяльності, врахування особливостей різних видів музичної діяльності, спрямованості музично-академічної творчості та оптимальності умов є авторськими.

Отже, аналіз наукових джерел психолого-педагогічної літератури показав, що питання принципів виховання музично-академічної творчості обдарованих студентів педагогічних університетів на сьогоднішній день залишається не дослідженим. На основі опрацьованого матеріалу сформульовано кілька основних понять теми: «музично-академічна творчість», «принципи виховання» та «принципи виховання музично-академічної творчості». Під музично-академічною творчістю розуміємо діяльність людини у галузі музичного мистецтва, що пов'язана із навчально-виховним процесом, спрямована на написання нових музичних творів, а також на нову інтерпретацію раніше створених музичних образів [3, с. 20]. Поняття «принципи виховання» не має єдиного тлумачення та по-різному трактується в наукових джерелах. Проте у нашому дослідженні принципи виховання – основа, керівні положення, які відображають загальні закономірності виховного процесу та визначають вимоги до змісту, форм, методів, прийомів та засобів виховання. Ураховуючи сутність вищезазначених понять, нами було сформульовано визначення поняття «принципи виховання музично-академічної творчості». Принципами виховання музично-академічної творчості ми вважаємо основу, керівні положення, які відображають загальні закономірності виховного процесу та визначають вимоги до організації діяльності людини в галузі музичного мистецтва, що пов'язана із навчально-виховним процесом, спрямована на написання нових музичних творів, а також на нову інтерпретацію раніше створених музичних образів. Зважаючи на фактори, що мають вагомий вплив на організацію виховної діяльності музично обдарованих студентів, нами було визначено наступні принципи виховання музично-академічної творчості обдарованих студентів педагогічних університетів: принцип діагностики, принцип природовідповідності, принцип креативності, принцип варіативності та новизни, принцип професійної компетентності, принцип гуманізації, принцип індивідуалізації та диференціації, принцип послідовності та систематичності, принцип мотивування творчої діяльності, принцип врахування особливостей різних видів музичної діяльності, принцип спрямованості музично-академічної творчості та принцип оптимальності умов. Наступні вивчення цього питання можуть бути спрямовані на дослідження особливостей змісту, форм, методів, прийомів та засобів виховання музично-академічної творчості обдарованих студентів педагогічних вишів.

Список використаних джерел

1. Антонова О.Є. Досвід навчання обдарованих студентів у педагогічних університетах України [Електронний ресурс] / О.Є. Антонова. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/12514/1/6.pdf>.
2. Брова Т.П. Системный подход в формировании творчески активной личности учителя музыки / Т.П. Брова // Комплексность и преэминентность в формировании духовной культуры будущего учителя: межвузовский сборник научных трудов. – Вологда, 1989. – С. 99-106.
3. Васильева Н.В. Виховання музично-академічної творчості обдарованих студентів педагогічних університетів: сутність та характеристика основних понять / Н.В. Васильева // Витоки педагогічної майстерності. Серія «Педагогічні науки»: зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. – Полтава : ПНТУ імені В. Г. Короленка, 2014. – Вип.14. – С. 15-21.

4. Голубова Г.В. Педагогічні умови розвитку обдарованості студентів [Електронний ресурс] / Г.В. Голубова. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/9_NND_2012/Pedagogica/2_105345.doc.htm.
5. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: [навч. посібник] [Електронний ресурс] / А.І. Кузьмінський – Київ : Знання, 2005. – 486 с. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-4203.html>.
6. Кульчицька О.І. Педагогічні технології: наука – практиці: навч.-метод. щорічник / О.І. Кульчицька, С.О. Сисоєва, Я.В. Цехмістер; за ред. С.О. Сисоєвої. – Київ : ВІПОЛ, 2002. – Вип. 1. – 281 с.
7. Лук А. Н. Мышление и творчество / А.Н. Лук – Москва : Изд-во Полит. литературы, 1976. – 144 с.
8. Луценко В.В. Формування творчої активності майбутнього вчителя музики (дидактичні умови) / В.В. Луценко // Вісник Житомирського державного університету. Серія «Педагогічні науки»: зб. наук. праць / Житомир. держ. ун-т імені І. Франка. – Житомир : ЖДУ імені І. Франка, 2005 – Вип. 25. – С. 142-145.
9. Моляко В. А. Творческая одарённость и воспитание творческой личности / В. А. Моляко. – Київ, 1991. – 20 с.
10. Нечаева Т.А. Психолого-педагогические особенности работы с одарёнными студентами [Электронный ресурс] / Т.А. Нечаева, О.Н. Черноморова // Информатика, вычислительная техника и инженерное образование. – 2011. – №2 (4). – С. 3-10. – Режим доступа: <http://digital-mag.tti.sfedu.ru/lib/4/10-2011-2%284%29.pdf>.
11. Періг І.М. Психологічні умови розвитку творчої обдарованості студентів вищого технічного навчального закладу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. псих. наук: спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» [Електронний ресурс] / І.М. Періг. – Київ, 2006. – Режим доступу: http://www.br.com.ua/referats/dysertacii_ta_autoreferaty/127605-5.html.
12. Полубоярина И.И. Методы обучения музыкально одарённых студентов / И.И. Полубоярина // Профессиональное образование в России и зарубежом. – 2013. – №3(11). – С. 132-137.
13. Рибалка В.В. Психологія розвитку творчої особистості: навчальний посібник / В.В. Рибалка. – Київ : ІЗМН, 1996. – 236 с.
14. Сердюк Н.Ю. Психолого-педагогічні умови підготовки обдарованої молоді до педагогічної діяльності в контексті Болонського процесу / Н.Ю. Сердюк, М.Г. Шемуда // Вісник Житомирського державного університету. Серія «Педагогічні науки»: зб. наук. праць / Житомир. держ. ун-т імені І. Франка. – Житомир : ЖДУ імені І. Франка, 2010 – Вип. 50. – С. 130-133.
15. Сопівник Р.В. Зміна підходів до навчання та виховання студентської молоді у вітчизняних вищих навчальних закладах України (кінця ХХ – поч. ХХІ ст.) [Електронний ресурс] / Р.В. Сопівник // Історичні записки: збірник наукових праць. – Луганськ, 2003. – 300 с. – Режим доступу: http://chitalka.net.ua/textbooks/1/p_4893.html.
16. Феоктистова О.Л. Цілісний підхід – методологічний принцип виховання творчої особистості / О.Л. Феоктистова // Нові технології виховання: збірник наукових статей / [Відп. ред. С. В. Кириленко]. – Київ : ІСДО, 1995. – 156 с.
17. Фіцула М.М. Основні закономірності і принципи виховання [Електронний ресурс] / М.М. Фіцула. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1795072635021/pedagogika/osnovni_zakonomirnosti_printsipi_vihovannya.
18. Шипунова Н.О. Активізація творчого потенціалу майбутніх вчителів у структурі підготовки педагога-музиканта / Н.О. Шипунова // Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика». – Кам'янець-Подільський, 2009 – Вип. 3. – 540 с.

Drawing on contemporary educationalists' experience, the author states that organizing creative process for gifted students requires providing special conditions and taking into account their personal features (strengths and weaknesses). However, to develop effectively music-academic creativity of gifted students studying at teacher training universities it is also necessary to know and apply certain educational principles. The article reveals the content and characteristics of «music-academic creativity», «educational

principles» and «principles of fostering music-academic creativity» concepts, ascertains basic classifications of educational principles and determines the principles of fostering music-academic creativity of gifted students studying at teacher training universities. N.V. Vasylieva considers music-academic creativity a human activity in the field of music art, connected with education process, aimed at creating new compositions as well as reinterpreting earlier created musical images. The «educational principle» concept does not have a unified treatment and is differently defined in academic sources. However, the author believes that educational principles are basic guidelines which reflect general regularities of educational process and determine the requirements to content, forms, methods, techniques and means of education. The «principles of fostering music-academic creativity» concept is formulated as basic guidelines reflecting general regularities of educational process and determining the requirements to organizing human activity in the field of music art, connected with educational process and aimed at creating new compositions as well as reinterpreting earlier created musical images. The author has determined the following principles of fostering music-academic creativity of gifted students studying at teacher training universities: diagnosticity, conformity with natural laws, motivating of creative activity, considering peculiarities of different types of musical activity, music-academic activity orientation, optimality of conditions etc.

Key words: *educational principles, music-academic creativity, principles of fostering music-academic creativity, gifted students, special music skills.*

УДК 378.637.016

Вей Лімін

Wei Limin

ОСНОВНІ ТРАДИЦІЇ СПІВАЦЬКОГО НАВЧАННЯ У КИТАЇ BASIC TRADITIONS OF TRAINING SINGERS IN CHINA

У статті розглянуто основні особливості традиційного співацького навчання у Китаї. Зроблено ретроспективний аналіз цього феномена. Виокремлено специфічні особливості розвитку китайського співацького навчання впродовж періоду становлення цього виду мистецтва.

Ключові слова: *співацьке навчання, традиції, мистецтво, специфіка, Китай.*

Визначення основних традицій співацького навчання у Китаї полягає у ретельному вивченні досвіду китайської співацької школи, зокрема узагальнення обов'язкових канонів традиційного народного й професійного мистецтва. Сучасні дослідники Китаю відзначають, що зараз у країні на тлі ефективного розвитку економіки відбуваються культурологічні зміни (Лі Цзіхуа), спостерігається підвищення інтересу до вивчення музично-педагогічного досвіду інших країн світу. Останнім часом у Китаї відбувається не тільки стрімкий розвиток економіки та культурологічних перетворень та нововведень, також відбуваються процеси активного вивчення, узагальнення й адаптації різних соціальних і культурологічних ідей та концепцій, підвищується інтерес до вивчення педагогічного мистецького досвіду, зокрема, інших країн світу.

Аналіз доробку китайських учених у галузі мистецької освіти свідчать про те, що у музичній культурі Китаю найтіснішим чином пов'язані спів, музичний супровід і танець. Це підтверджено практикою народного музикування, а також встановленнями придворного і храмового церемоніалу. Розуміння музики як синтетичного мистецтва звуку, слова і жесту пронизує всю китайську філософію мистецтва, воно незмінне впродовж усієї багатовікової історії китайської культури, тому зберігає своє значення і сьогодні. Стародавня китайська мудрість свідчить: «Поезія породжує ідею, пісня народжує звуки, звуки породжують рух. Ці три елементи беруть свій початок в серці людини. Вже потім на допомогу приходять музично-інструментальне виконання» [2, с. 389]. Тому дослідження китайської вокальної школи